

Praktijkbegeleiding van studenten
en beginnende leraren

Spanningsveld
begeleiden - beoordelen

Trees Vanhoutte - KHBO

Probleemstelling

- Wie doet welke begeleiding en welke rollen zijn (on)verzoenbaar?
- Gaan begeleiden en beoordelen samen? Valkuilen en mogelijkheden?
- Wat brengt B&B teweeg bij de begeleider, beoordelaar, student, beginnende leraar?
- Hoe antwoorden op de uitdaging om B&B 'draaglijk' te maken?

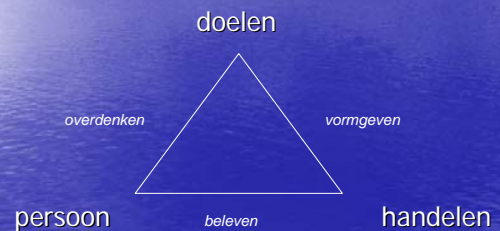
Trees Vanhoutte - KHBO

"Help me het zelf te doen !"

Maria Montessori

Trees Vanhoutte - KHBO

Uitgangspunten van praktijkbegeleiding

Trees Vanhoutte - KHBO

Vormen van praktijkbegeleiding

Vormen van praktijkbegeleiding	Accenten			Algemeen doel
	Beleidsrealisering	ondersteuning	leren	
Werkoverleg	☀☀☀	☀☀	☀	Optimaal functioneren van de leerkracht
Mentorschap	☀☀☀	☀☀	☀	
Collegiale consultatie	☀☀	☀☀☀☀	☀	
Coaching	☀☀	☀☀	☀☀☀	
Supervisie	☀	☀☀	☀☀☀	
Intervisie	☀	☀☀	☀☀☀	

Trees Vanhoutte - KHBO

Vormen van praktijkbegeleiding

- Werkbegeleiding
- Transferbegeleiding
- Leerbegeleiding

Trees Vanhoutte - KHBO

Evaluëren, beoordelen

- Functie?
 - Evaluëren om te elimineren
 - Evaluëren om vast te stellen
 - Evaluëren om te evolueren
- Wanneer evalueren?
- Door wie?

Trees Vanhoutte - KHBO

Spanningsveld begeleiden - beoordelen

- Mandaat voor begeleiding en beoordeling?
- Duidelijk voor de student, de beginnende leraar?
- Mentoren willen begeleiden, niet beoordelen
- Is er nog veiligheid in de begeleidingsrelatie?
- Veel begeleiders bij aanvangsbegeleiding
- Verschillende begeleiders, verschillende stijlen, verschillende beoordelaars?

Trees Vanhoutte - KHBO

Begeleiden en beoordelen brengt iets teweeg ...

aan de overkant
aan de eigen binnenkant

Trees Vanhoutte - KHBO

- 'ervaringen' kleuren de relatie
- 'ervaringen' bepalen de richting en de intensiteit van de tussenkomsten
- 'ervaringen' worden zichtbaar door momentane reflectie

Trees Vanhoutte - KHBO

Begeleiden en beoordelen authentiek en transparant maken

- Duidelijkheid creëren over de rollen
- B&B transparant maken
- Communicatie over B&B formaliseren
- Het belang zien van zelfreflectie
- Basishoudingen

Trees Vanhoutte - KHBO

Duidelijkheid creëren over de rollen

- De rollen omschrijven, verduidelijken, uitzuiveren en bespreekbaar maken
- Voorbeeld lerarenopleiding
 - Stagementor
 - Bezoekende lector
 - Stagebegeleider
 - Supervisor
 - ...

Trees Vanhoutte - KHBO

Vertaling naar aanvangsbegeleiding

Begeleiding

- Doelstellingengesprek
- Functioneringsgesprek
- Begeleidingsgesprek/Coachinggesprek

Beoordeling

- Evaluatiegesprek

Trees Vanhoutte - KHBO

Soorten gesprekken

Trees Vanhoutte - KHBO

Praktijkvoorbeeld transparantie

• Begeleiden

- Vooraf
 - Basiscompetenties
 - Stageleerlijn en reflectieerlijn
 - Specifieke stagedoelen
 - Eigen aandachtspunten
- Tijdens
 - Feedback en nagesprek
 - Reflecties per activiteit
- Nadien
 - Zelfreflectie
 - begeleidingsgesprek

Trees Vanhoutte - KHBO

Praktijkvoorbeeld transparantie

• Beoordelen

- Tijdens
 - Tussentijdse evaluaties
- Nadien
 - Eindevaluatie mentor
 - Evaluatie bezoekende lector opleiding
 - Tussentijds rapport en eindrapport met gesprek

Trees Vanhoutte - KHBO

Communicatie formaliseren

- Stagegids, onthaalbrochure ...
- Begeleidingsdossier, begeleidingscontract, verslaggeving van gesprekken, stagebeheersingsrapport ...
- Mentorenopleiding

Trees Vanhoutte - KHBO

Zelfreflectie

- Eigen handelen onderzoeken
- Op het spoor komen van het persoonlijk interpretatiekader
- Verantwoordelijkheid opnemen voor het eigen functioneren
- Begeleider en beoordelaar worden van zichzelf
- Investeren in evolutie

Trees Vanhoutte - KHBO

Basishoudingen bij B&B

- Flexibel
- Positief
- Authentiek
- Respectvol
- Wijs

Trees Vanhoutte - KHBO

Flexibel diverse rollen opnemen

- Sturing geven versus autonomie verlenen
- Stimulerende tussenkomsten doen
- Gevoeligheid voor de beleving

Trees Vanhoutte - KHBO

Model van Daloz

	Weinig ondersteunen	Veel ondersteunen
Weinig uitdagen	<i>status quo</i>	<i>bevestiging</i>
Veel uitdagen	<i>bedreiging</i>	<i>groei</i>

Trees Vanhoutte - KHBO

Mentorrollen volgens leerbegeleiding en werkbegeleiding

	Weinig werkbegeleiding	Veel werkbegeleiding
Weinig leerbegeleiding	<i>mentor als spiegelend observator</i>	<i>mentor als expert-model</i>
Veel leerbegeleiding	<i>mentor als facilitator</i>	<i>mentor als ervaringsdeskundige coach</i>

Trees Vanhoutte - KHBO

Ontwikkelingsgericht coachen

- Begeleidingsmethodiek met aandacht voor de eigen aard van leerprocessen en persoonlijkheidsfactoren die het leerproces bevorderen of afremmen
- De coach : zelfsturing en zelfontwikkeling bevorderen, vertrouwensvolle relatie, voortgangsmethodiek
- Doel : de persoon volgen die in iets aan het evolueren is, de persoon helpen met het integreren van kennis, kunnen en zijn

Trees Vanhoutte - KHBO

Besluit

- Competentiegericht ... 'anders' kijken naar leren, én begeleiden, én beoordelen
- Procesgericht begeleiden en beoordelen : in voeling komen met de 'betekenis' van alle betrokkenen
- Kansen creëren om ontwikkeling zichtbaar te maken

Trees Vanhoutte - KHBO

Pas nu beseft ik dat dit het soort spiegel is
waar ik van kindsbeen af op zoek naar ben:
het soort dat niet domweg weerspiegelt,
maar het onzichtbare zichtbaar maakt.

Walter van den Broeck

Trees Vanhoutte - KHBO